

EU-NYTT/ INFO FRÅN KEMI

Vad händer med Reach?

Första juni trädde förordningen i kraft och nu har medlemsländerna en tuff uppgift att praktiskt anpassa sig till de nya reglerna.

Den europeiska kemikaliemyndigheten Echa, som placerats i Helsingfors, har öppnat en webbplats som ska bli inkörningsport för myndigheter och företag. På hemsidan kommer man att förutom förordningen kunna finna svar på vanliga frågor. Man hittar också aktuell vägledning, verktyg, uppgifter om kemikalier och hjälpcentraler. Läs mer på: Echa, www.echa.eu

Källa: *M-plus nr 10/11, september 2007*

Delbetänkande från Reach-utredningen

Reachutredningen som tillsattes i våras har lämnat ett delbetänkande där man föreslår straffsanktioner för brott mot EU:s nya kemikalielagstiftning. Mest straffvärt är kemikalieregistreringsbrott, anser utredningen.

Reach-utredningen gör en översyn av befintlig kemikalielagstiftning i förhållande till den nya kemikalielagstiftningen som trädde i kraft vid halvårsskiftet och som börjar få effekt från halvårsskiftet 2008. Ändringar föreslås i fyra lagstiftningar: Miljöbalken, arbetsmiljölagen, fartygssäkerhetslagen och djurskyddslagen.

I detta delbetänkande kommer utredningen med förslag till sanktioner vid brott mot Reach och vilka förändringar som är nödvändiga i befintlig lagstiftning. Bland annat föreslår utredningen straffsanktioner för brott mot Reach. Mest straffvärt anser man att brott mot registreringsplikten är. Straffbart är också att inte anmäla till den europeiska kemikaliemyndigheten att man använder ett tillståndspliktigt ämne. Annat som utredningen tar upp är information till konsumenter och upprättande av kemikaliesäkerhetsrapporter, som i vissa fall bör vara straffbart.

Att bryta mot Reach-bestämmelsen om onödiga

djurförsök bör bli straffbart enligt djurskyddslagen. Miljösanktionsavgift föreslås bara i ett fall: om företaget lämnar säkerhetsdatablad som inte översatts till svenska.

Företagen bör fortsätta lämna in uppgifter till KemI:s produktregister. För att förenkla för företagen bör däremot format och uppgifter anpassas till Reach-systemet så att samma underlag kan användas i bägge fallen.

Vad gäller tillsynen anser utredningen att eftersom viktiga bestämmelser börjar gälla redan 1 juni 2008 så bör befintliga myndigheter ansvara för tillsynen tills vidare. Ett förslag till en långsiktig ansvarsfördelning kommer i utredningens slutbetänkande. Delbetänkandet finns på regeringens hemsida under:

<http://www.regeringen.se/sb/d/8704/a/91527>

Källa: www.chemicalnet.se

Satsa mer på att hindra att farliga kemikalier sprids

Utvecklingen fram till en hållbar kemikalieanvändning går för långsamt. Större satsningar behöver göras för att hindra att nya gifter sprids.

Kemikalieinspektionen har på begäran undersökt vilka kostnader staten har för arbetet med miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö. Vi har uppskattat att omkring tre fjärdedelar av medlen idag går till att sanera förorenade områden och att följa halterna av redan förbjudna ämnen i miljön. Detta medan vi ser allt fler exempel på att giftiga ämnen når oss via varor. Nonylfenol i textilier och bly i smycken och leksaker är sannolikt bara toppen på ett isberg.

Kemikalieinspektionen (KemI) lämnade den 28 september en andra fördjupad utvärdering av arbetet med det nationella miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö till Miljömålsrådet och konstaterar att det behövs kraftfulla åtgärder på flera områden för att Giftfri miljömålet ska kunna nås. KemI föreslår följande:

- En fortsatt utveckling av förebyggande kemikaliekontroll för att hindra skador innan de uppstår.
- Skärpt lagstiftning och effektivare tillsyn.

- Svensk satsning på globalt kemikaliearbete.
- Svensk forskning på hög nivå för att utveckla arbetet för Giftfri miljö.
- Ökat fokus på minskad användning av farliga ämnen i varor.
- Att ett svenskt institut för hållbar kemikalieanvändning, Grön kemi, utreds.

Enligt Ethel Forsberg (generaldirektör vid KemI) har det snart gått nio år sedan riksdagen beslutade om miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö. Under denna tid har den mest långtgående kemikalielagstiftningen i världen, Reach, växt fram inom EU. Denna och andra lagstiftningar behöver skärpas ytterligare. Men lagstiftning kan aldrig räcka. För varor är den helt klart otillräcklig. Företagen har huvudansvaret för att minska användningen av farliga ämnen i varor och kemiska produkter. Men frivilliga åtgärder måste också till och konsumenterna och miljöorganisationerna har en mycket viktig roll att spela. *Källa:*

http://www.kemi.se/templates/News_5057.aspx

SKÅNENYTT

REACH – utbildningen i Skåne

Tillsammans med Länsstyrelsen och Miljösamverkan Skåne anordnade Kemikalieinspektionen ett REACH-seminarium den 8 november 2007.

Under dagen presenterades och diskuterades EU:s nya kemikalielagstiftning REACH samt dess påverkan lokalt i Sverige. Representanter från Skånes kommuner, statliga myndigheter och andra lokala aktörer (sammanlagt 110 personer) har samlats på Länsstyrelsen i Malmö för att få lära sig mer om hur REACH är uppbyggt, hur de kemiska ämnena kommer att registreras och hur tillsynsfrågan håller på att utredas. Föredragshållarna Eva Nilsson, Mats Forkman och Cecilia Westöö arbetar allihop på KemI och är specialiserade i REACH utifrån juridiskt och naturvetenskapligt perspektiv. I dagsläget är det oklart om flera utbildningsdagar om REACH-lagen kommer att anordnas av KemI för lokala tillsynsmyndigheter.

Projektläge- Göran Jansson informerar

Vid redovisningen 1 februari 2007 av Miljösamverkan Skånes utfasningsprojekt

framkom önskemål från kommunerna om en vägledning för hur de uppgifter som kommit in från företagen ska kunna användas. Arbetsgruppen har därför gjort ett försök till kort **vägledning/lathund** för att kommunerna lättare ska kunna använda det inkomna materialet. Materialet finns på Miljösamverkan Skånes hemsida: www.miljosamverkanskane.se

Inom Miljösamverkan Skåne pågår även förberedelser till framtida delprojektet: **Kemikaliekontroll enligt Reach och miljö nämndens tillsynsansvar**. Startmötet är inplanerat på Miljökontoret i Helsingborg den 13 februari 2008. Det finns planer på att projektet skall genomföras i samarbete med Karen Jensen och "hennes" arbetsgrupp för Reach-projektet vid Miljösamverkan Sydost <http://www.miljosamverkansydost.se/>

ÖVRIGT

Många vinteroveraller för barn håller inte måttet

Testvinnaren.
Nanook-overallen
bäst i VLT:s test.

Vinteroverallen är det kanske dyraste plagget en småbarnsförälder köper. Men hur står det till med kvaliteten? På uppdrag av nyhetsbyrån Testfakta har laboratorerna IFP Research och Analycen laboratorietestat tolv populära barnoveraller.

Den kemiska analysen av plaggen visar att samtliga innehåller nonylfenoletoxylat som sannolikt kommer från de tvättmedel som använts vid tillverkningen av overallerna. Nonylfenoletoxylater som bryts ned i miljön bildar nonylfenol som är mycket giftigt för vattenorganismer och kan orsaka skadliga långtidseffekter i vattenmiljön. Därför har EU bestämt att nonylfenoletoxylater inte får användas inom en rad olika tillämpningar inom unionen. De får till exempel inte ingå i tvätt- och rengöringsmedel som används inom EU, säger ekotoxikolog Johan Axelmann vid KemI.

Men de får ingå i kläder?

Enligt Hans Lundin som är presschef på Konsumentverket är det inte otillåtet eftersom EU:s regelverk i det här fallet inte gäller importerade kläder. Verkets undersökning visar också att det är svårt att få reda på var overallerna är tillverkade. Sex fabrikat anger Kina, medan övriga sex väljer att hemlighålla tillverkningslandet. Det finns idag ingen lag som kräver märkning av tillverkningsland, den togs bort 1982. Av de testade fabrikaten innehåller overallen från H&M klart mest nonyl-fenoletoxylater. I undersökningen ingick också test av overallernas vindtäthet, rivstyrka, slitstyrka och vattentäthet.

Källa: Mikael Bergling, Fredrik Nejman – Testfakta, VLT KONSUMENT, 2007-11-12

Småföretag ska bli bättre på kemikalier

Småföretag har ofta svårt att bedöma riskerna i arbetsmiljön. Nu ska ett hundratal företag delta i ett projekt som ska ta fram de bästa metoderna för riskbedömning av kemikaliehantering.

Inspektioner som Arbetsmiljöverket genomförde hösten 2003 visade att två tredjedelar av företagen som besöktes brast i sin hantering av kemikalier. Det som framför allt saknades var riskbedömningar av kemikalierna. Kunskapen om riskerna var dåliga och vid flera företag saknades bland annat rutiner för återkommande läkarbesök.

– Det finns många indikationer på att det här med att bedöma risker inte är så enkelt, säger Ann-Beth Antonsson på Svenska Miljöinstitutet (IVL). Föreskrifterna och metoderna för riskbedömning kan uppfattas som snåriga. Särskilt småföretag har svårt att sätta sig in i och leva upp till reglerna.

Nu ska IVL tillsammans med Grafikerna och Industrifacken ta fram de bästa metoderna för riskbedömning av kemikaliehantering i småföretag. 140 småföretag i branscherna tryckeri och oorganisk ytbehandling ska delta.

Det finns redan ett antal metoder för riskbedömning av arbetsmiljön. Projektet går ut på att testa och jämföra de olika metoderna. Företagen kommer bland annat använda checklistor, ta hjälp av företagshälsovården och göra riskbedömningen helt efter eget huvud. Resultaten ska sedan jämföras med varandra och med riskbedömningar som IVL gör.

– Vi vill veta vilka metoder som är så pass bra att de bör rekommenderas. De ska vara lätta att använda, säger Ann-Beth Antonsson.

Projektet finansieras av AFA Försäkringar och beräknas pågå under minst ett år.

Källa: Dagens Nyheter, Marie Edholm, 2007-10-02

BESLUT AV INTRESSE

Kemikalievillkor preciseras

HD fann att det villkor som Miljööverdomstolen tidigare hade formulerat inte gav uttryck för den dynamik som krävs. Domstolen har nu ändrat utformningen.

Miljödomstolen lämnade Akzo Nobel Functional Chemicals AB tillstånd till befintlig och utökad produktion vid bolagets anläggningar i Stenungsund. Tillståndet omfattade tillstånd till bland annat produktion av etenoxid, glykoler och aminer.

Naturvårdsverket hade yrkat att ett villkor skulle föreskrivas som innebar att bolaget endast fick använda sådana kemiska produkter för vilka det fanns dokumenterad kunskap om risken för olägenheter för den yttre miljön. Bolaget var enligt domstolen genom det allmänna villkoret skyldigt att leva upp till vad det angett om sin kemikaliehantering, varför något ytterligare villkor inte behövdes i denna del. Sedan verket överklagat domen lade Miljööverdomstolen till ett ytterligare villkor, men HD upphävde det och återförvisade målet i denna del. Domstolen fann att det inte gick att av villkoret konstatera om en överträdelse hade

begåtts. Miljööverdomstolen noterar att i Naturvårdsverkets nya förslag till villkor har verket i ett antal punkter angett uppgifter som ska ingå i dokumentationen, men den finner att förslaget innebär en utvidgning och inte en precisering.

Domstolen finner att om kravet på dokumenterad kunskap om risken för olägenheter för hälsa och miljön preciseras genom att knytas till gällande bestämmelser om innehållet i säkerhetsdatablad så kan rättssäkerhetskravet uppfyllas. Villkoret bör utformas så att det inte träffar de kemikalier som är direkt nödvändiga för den produktion som omfattas av rättskraftsbestämmelsen.

Det villkor som Miljööverdomstolen nu föreskriver innebär att det åligger bolaget att ta till sig sådan kunskap om kemikaliers miljöegenskaper som ska finnas i säkerhetsdatablad. Detta gäller den kemikalieanvändning som inte redan omfattats av tillståndsprövningen. Kemikalier för vilka det saknas kunskap om miljöegenskaperna får inte användas i processerna. (Källa: Vänersborgs tingsrätt, miljödomstolen, dom den 18 mars 2004 i mål nr M 389-02, Svea hovrätt, Miljööverdomstolen, dom den 12 november 2007 i mål nr M 4317-06).

Nya, ändrade bestämmelser inom kemikalieområdet:

Striktare kontroll av flourerande växthusgaser - SFS 2007:846

Fler växthusgaser förs in i en ny förordning om så kallade f-gaser. Det är en följd av nya EU-regler.

Syftet med EU:s nya förordning om vissa fluorerade växthusgaser är att begränsa och minska utsläppen av de fluorerade växthusgaser som omfattas av Kyotoprotokollet. Förordningen förs nu in i svensk lag, vilket innebär följande ändringar:

- Svenska bestämmelser har enbart gällt HFC, nu omfattas även PFC (perfluorkarboner) och SF6 (svavelhexafluorid).
- De svenska nationella bestämmelserna reglerar från och med nu sådant som inte regleras i f-gasförordningen.
- Både yrkesmässig och privat användning omfattas.

- Ansvaret för att reglerna följs vilar inte bara på ägaren utan på den som har det faktiska ansvaret för en utrustning.
- Utrustningar med mindre än 3 kg f-gaser undantas från kontrollkrav.
- Stora utrustningar ska kontrolleras oftare.
- EU-regler om utsläpp från luftkonditioneringssystem i motorfordon förs in i förordningen.

När det gäller ozonnedbrytande ämnen sker inga ändringar. De reglerna arbetas bara in i den nya förordningen. Genom förordningen samlas också bestämmelser som hittills funnits i skilda lagtexter i en enda förordning.

<http://62.95.69.3/SFSDOC/07/070846.PDF>

Lästips!

Aktuellt från KemI nr 4, 2007:

www.kemi.se/upload/Trycksaker/Pdf/Tidninge/Aktuellt_fran_KemI_nr4_2007.pdf

Rapport 6/07 Nanoteknik – stora risker med små partiklar?

http://www.kemi.se/upload/Trycksaker/Pdf/Rapporter/Rapport6_07_Nanoteknik.pdf

KemI:s nya faktablad:

Nedströmsanvändare enligt Reach:

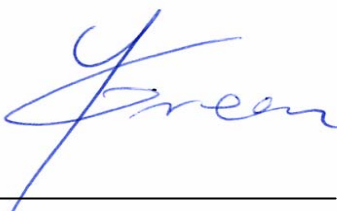
<http://www.kemi.se/upload/Trycksaker/Pdf/Faktablad/FbNedstromsanvandareSept07.pdf>

Förhandsregistrering i Reach:

<http://www.kemi.se/upload/Trycksaker/Pdf/Faktablad/FbForhandsregistreringDec07.pdf>

Båtbottenfärger för fritidsbåtar

<http://www.kemi.se/upload/Trycksaker/Pdf/Faktablad/FbBatbottenfargerDec07.pdf>

Jolanta Green, Miljöavdelningen,
Sektionen för miljöskydd-industri.